

[Børge Johansen.]

fremmet af fornemmelsen af, hvilke ressourcer der totalt i form af skatter og afgifter kan trækkes ud af befolkningen. Får man fastlagt målene og de målopfyldelsesgrader, der er ressourcer til, vil rammerne for den politik, der skal forme reglerne for målenes virkeliggørelse, sandsynligvis blive lidt snævrere, end de er i dag, men gør det noget? Det vil da nærmere være en fordel, så man i højere grad end hidtil kunne interessere sig for tilbagemeldinger om trufne beslutningers virkninger og undgå kritik af afgørelser, som alle almindelige mennesker finder hovedløse. Måske vil man så efterhånden kunne gøre den påstand til skamme, at regering og folketing har ladet sig spille kontrollen af hænde og dermed mistet kontakten med livet, der leves uden for Christiansborg.

Med hensyn til systemet og styreapparatet kommer det næppe bag på ret mange, at arbejdsformen på Christiansborg er kendetegnet mere af traditioner og kutymer end af rationalitet, og om administrationen har vi nu fået PP II's ord for, at den vil være uegnet til at styre det offentliges udgiftsforbrug. Det er dog ting, der er råd for. Det er tekniske problemer, der kan løses.

Om selve den forudsatte styring og om ansvarsplaceringen har hverken PP II eller økonomiministeren ytret sig særlig kontant. Ministeren havde nogle pæne sætninger om nødvendigheden af et snævrere samarbejde med kommuner og repræsentanter for arbejdsmarkedet og erhvervene, men jeg kunne nu godt lide at vide, om ministeren med disse diplomatiske vendinger mente noget i retning af, at hvis man af regering og folketing vil forlange, at det skal kunne træffe meningsfulde beslutninger og tage ansvaret for samfundsudviklingen, så kan det ikke nytte noget, at amter og kommuner og erhvervenes sammenslutninger og arbejdsmarkedets parter kører deres egne løb på tværs af retningslinjer, som man må afstikke i en langtidspan. For min skyld må man gerne bruge ordet planøkonomi, hvis det kan få tingene til at glide noget bedre, men hvis ordet frihed skal forstås sådan, at man både skal kunne pålægge regering og folketing at holde fingrene væk og samtidig påberåbe sig retten til at komme og bede om hjælp, hvis forudsætning og evner svig-

ter, så er der mildt sagt tale om en semantisk forvanskning. Det er måske værd at erindre Koestlers definition af begrebet frihed som et spørgsmål om grader.

Det er let at forestille sig snesevis af indvendinger. Nye former og tanker har altid fremkaldt ængstelse, betænkelighed og protester; bagstræbet lever, og verden er fuld af tvivlere og lyseslukkere og bange mænd. Mangen en Hassan med skæve ben ønskes fortsat plejet, og mangen en gruppe ønsker at beholde sin kanon til at understrege trusler med. For mange forstår ikke, at vi inden for en overskuelig fremtid kan komme til at stå over for valget mellem at være eller ikke være. Befolkningen er gruppevis kommet meget langt fra hinanden, og den bør have at vide, at den af nødvendighed må rykke sammen, ikke for at nationen kan blive farveløs og ensrettet, men fordi vi skal kunne tale sammen og enes om noget, der er fundamentalt for vores tilværelse. Lader man hånt om henstillingen, kan alternativet blive dystert.

Mængden og kompleksiteten af de problemer, PP II har åbenbaret for os, kan godt virke overvældende, så meget mere som det haster med at få dem løst. Det er givet, at løsningen vil kræve fordomsfrihed, hensyntagen og resignation fra mange sider, men det må da være en trøst, at løsningen er praktisk mulig, hvis blot befolkningen vil, og viljen må formodes at vokse, efterhånden som det står befolkningen klart, hvad følgen vil blive ved, at man intet foretager sig, eller hvis man prøver på at klare sig med partielle feberløsninger.

Det kan i øvrigt give stof til eftertanke, at en række af verdens lande har problemer af en ganske anden størrelsesorden at slås med. Problemer, der drejer sig om død og sult og misvækst og grove krænkelse af den personlige frihed. Vi kan her i landet klare os med mindre, og derfor er der ingen grund til at klynke. Gør vi det alligevel, så sikrer vi os i bedste fald prædikatet af ynkelighed.

Man kan tage imod PP II som det midlet, den er til at fjerne tvivlen om nationens evne og vilje til at tage sig sammen. Om midlet vil virke, ved vi endnu ikke, men jeg vil gerne på mit partis vegne give tilsagn om vor oprigtige vilje til at deltage i det arbejde, der bliver nødvendigt for at få rettet skuden op og stabiliseret dens videre fart.